

Duitse theologen zien grote obstakels voor vaccinatieplicht

Katholiek Nieuwsblad, 27 juli 2021

Er zijn “goede redenen om grote obstakels op te werpen” voor een algemene vaccinatieplicht, zegt de Duitse ethicus Franz-Josef Bormann. Volgens de katholieke moraaltheoloog en lid van de Duitse Ethiekraad heeft de Duitse overheid meermaals verklaard dat vaccinatie vrijwillig is.

Vanuit moralistisch oogpunt zou iedereen wel moeten nadenken over vaccinatie “omdat er weinig tegen in te brengen is”, aldus Bormann. Hij denkt dat verplicht inenten de allerlaatste optie zou kunnen zijn voor beroepsgroepen als ouderenverplegers en ziekenhuismedewerkers; iedereen is verantwoordelijk om de kans op schade aan zichzelf en anderen te beperken, zeker mensen die met kwetsbare groepen als ouderen en zieken werken. “Daarom mag verwacht worden dat mensen die met kwetsbaren werken zich daar in het bijzonder verantwoordelijk voor voelen.” Wel is belangrijk dat mensen goed geïnformeerd worden.

Internationaal perspectief

Het debat omtrent het inenten van jongeren heeft volgens Bormann een internationaal perspectief nodig. Een stijgende besmettingsgraad onder jongeren is weliswaar een probleem en het open houden van scholen heeft een hoge prioriteit, maar omdat jonge mensen weinig risico lopen om ernstig ziek te worden door corona, moet men nadenken of het niet beter zou zijn om kwetsbaren in arme delen van de wereld te vaccineren. “De ontwikkeling van de pandemie in de derde wereld kan ook effect hebben op rijkere landen door het ontstaan van nieuwe coronavarianten”, zegt Bormann.

Hij wil termen als ‘speciale rechten’ en ‘privileges’ voor wie volledig gevaccineerd is vermijden. De coronamaatregelen van de afgelopen tijd hebben grondrechten beïnvloed; het is niet het geven van vrijheden dat gerechtvaardigd moet worden, maar het afnemen ervan.

Bormann vindt wel dat mensen die geen vaccin willen in de toekomst zelf voor hun coronatests moeten gaan betalen; het is niet nodig om de belastingbetaler op te zadelen met kosten die in principe niet gemaakt hoeven te worden.

Groepsimmunitet

Een ander lid van de Duitse Ethiekraad, Andreas Lob-Hüdepohl, noemt verplichte vaccinatie ook een brug te ver. Omdat er nu nog genoeg mensen zijn die zich vrijwillig laten prikken, is verplichten nog niet nodig om groepsimmunitet te bereiken, aldus de katholieke moraaltheoloog.

Lob-Hüdepohl vindt beperkingen voor mensen die niet gevaccineerd zijn ook geen goed idee. “Om zulke sancties op te leggen, moet er een wettelijk vastgestelde vaccinatieplicht zijn”, zegt hij. “Anders zijn zulke maatregelen enkel bespreekbaar bij nieuwe wetenschappelijke ontdekkingen rondom het virus.”

Covidvaccinatieplicht in zorg: morele noodzaak of

grens voorbij?

Medisch Contact, 28 juli 2021

Internationaal is de discussie over verplichte Covidvaccinatie op gang gekomen. In meerdere landen worden groepen mensen, bijvoorbeeld zorgmedewerkers of ambtenaren, verplicht zich te laten vaccineren; in andere landen hikt men nog aan tegen een vaccinatieplicht. Medisch Contact publiceert de resultaten van een enquête onder Nederlandse artsen en geneeskundestudenten: 57% is voor een vaccinatieplicht voor zorgmedewerkers.

De volledige tekst van het artikel is alleen beschikbaar voor abonnees van Medisch Contact.

Laat een katholiek zich vaccineren tegen het Corona-virus?

door Lambert J.M. Hendriks en Frans J. van Ittersum

Vaccineren is waarschijnlijk nog nooit zo omstreden geweest als in deze periode, waarin er in heel de wereld reikhalzend wordt uitgekeken naar een vaccin tegen het corona-virus. Veel regeringsleiders hebben vanaf de eerste uitbraak van COVID-19 al gemeld, dat het normale leven waarschijnlijk pas weer kan terugkeren als er een vaccin tegen dit virus is gevonden. Sindsdien is er wereldwijd koortsachtig gezocht naar een werkend vaccin. Inmiddels zijn er veel zorgen ontstaan over de vaccins die nu worden onderzocht of inmiddels beschikbaar zijn. Die zorgen hebben dan vooral betrekking op twee dingen: op basis waarvan wordt een dergelijk vaccin geproduceerd en zorgt de snelheid van het proces op dit moment er niet voor dat er onzorgvuldigheden insluipen. Dit laatste lijkt tot nu toe overigens niet het geval te zijn. Er is met de nieuwere vaccintypes al getest bij mensen met bepaalde vormen van kanker rond 2000 en in laboratoria en proefdieren sinds de MERS-epidemie van 2012. Ook nu moet er nog steeds voldaan worden aan alle standaard zorgvuldigheidseisen voor onderzoek bij mensen. Alertheid voor problemen c.q. bijwerkingen op de middellange en lange termijn moet echter vanzelfsprekend blijven bestaan. Dat is niet anders dan bij andere geneesmiddelen: ook die komen op de markt voordat we mogelijk effecten op de lange termijn (meerdere jaren na toediening) kennen. Deze alertheid heeft er recent al toe geleid dat de vaccins van AstraZeneca en Janssen tijdelijk niet zijn gebruikt en het vaccin van AstraZeneca momenteel alleen wordt aangeboden aan bepaalde groepen mensen.

Het is belangrijk om vast te stellen dat vaccineren als zodanig vanuit Rooms-Katholiek perspectief geen ethische bezwaren oplevert. Medisch-ethisch is het moreel goed, om door middel van vaccinatie de werking van het immuunsysteem in het lichaam te activeren. Vanzelfsprekend is het geen verplichting (dit zou tegen het recht op de integriteit van het lichaam zijn), maar het hoort zeker bij de handelingen die moreel goed zijn, wanneer ze worden gesteld. Bijkomende goede motieven kunnen bijvoorbeeld bestaan uit de wens om ook anderen te beschermen tegen infectie, door de vaccinatie-graad (het percentage mensen in de bevolking dat gevaccineerd is) hoog te krijgen. Vanuit de Sociale Leer van de Kerk kan men stellen dat het aanbevelenswaardig is dat mensen zich laten vaccineren, als daar geen andere morele bezwaren of risico's aan verbonden zijn, om zo verantwoordelijkheid voor elkaar te nemen (principe van socialiteit) en bij te dragen aan het Algemeen Welzijn (Bonum Commune).

Tegelijkertijd is het ook waar, dat er soms ethische bezwaren kunnen bestaan. Het vaccin kan bijvoorbeeld geproduceerd zijn op embryonale of foetale cellijnen. Deze cellijnen zijn ontstaan door een paar cellen die, meestal lang geleden, verkregen zijn van een embryo of een (geaborteerde) foetus verder te kweken, vervolgens door manipulatie te veranderen en daarna te laten vermenigvuldigen in een laboratorium. Ze verliezen hierdoor deels hun oorspronkelijke eigenschappen, maar kunnen wel eigenschappen behouden of verkrijgen waardoor ze interessant zijn voor wetenschappelijk onderzoek of productie van geneesmiddelen of vaccins. Hoe de morele beoordeling hiervan kan zijn, volgt verderop.

De vaccins tegen het Corona-virus die tot nu toe in de media zijn gekomen, maken gebruik van verschillende technieken om in het menselijk lichaam werkzaam te kunnen zijn. Een paar voorbeelden hiervan zijn de volgende. De vaccins van Valneva (waar de EU een optie op heeft) en Sinovac (dat in China wordt geproduceerd) lijken op klassieke vaccins tegen mazelen, rode hond etc: ze bevatten geïnactiveerd virus dat is gekweekt op Vero cellen (cellen die verkregen zijn uit de nieren van grivetapen). De zeven andere vaccins die door de Europese Unie zijn aangekocht bevatten zelf geen levend, verzwakt of gefragmenteerd virus. De vaccins van Sanofi en Novavax bevatten een molecuul dat op het oppervlak van het Coronavirus voorkomt en dat is geproduceerd in een Baculovirussysteem, dat gebruik maakt van virussen die bij insecten voorkomen. Het levert naar verwachting een reactie van het afweersysteem op die lijkt op die van de klassieke vaccins. Bij de controle na de productie van het vaccin van Novavax wordt gebruik gemaakt van HEK293-cellen. Deze HEK293-cellen zijn ontwikkeld uit cellen uit de nieren van een Nederlandse foetus uit 1972 of 1973. Of deze foetus was geaborteerd of spontaan als miskraam ter wereld was gekomen, is onduidelijk. De onderzoekers die de cellijn ontwikkelden, wisten het niet of niet meer; [1: [FDA Center for biologics Evaluation and Research. Vaccines and related biological products advisory committee meeting, May 16, 2001](#)][2: [Austracio, N. Moral Guidance on Using COVID-19 Vaccines Developed with Human Fetal Cell Lines, Public Discourse, 2020, 26 May](#)] door anderen is gesuggereerd dat het aannemelijk is dat de cellen wèl van een geaborteerde foetus afkomstig waren. [3: [Wong, A. The Ethics of HEK 293. The National Catholic Bioethics Quarterly, 2006 \(Autumn\), 473-495](#)]

De vijf andere door de EU aangekochte vaccins maken gebruik van een nieuwere techniek. Ze bevatten mRNA (Pfizer, Moderna, CureVac) of DNA in een vector (AstraZeneca / Universiteit van Oxford, Janssen). De vaccins van Pfizer en Moderna zijn in een chemisch laboratorium gemaakt. Ook hier wordt gebruik gemaakt van HEK293-cellen voor controle na de productie. De DNA-vector in het AstraZeneca vaccin wordt geproduceerd op HEK293-cellen. Voor de ontwikkeling en productie van het vaccin van Janssen wordt gebruik gemaakt van PER.C6 cellen. Deze zijn rond 1996 voortgekomen uit HER199 cellen die weer voortkomen uit onrijpe cellen van het netvlies van een Nederlands embryo. Het mRNA-vaccin van CureVac dat in Duitsland wordt ontwikkeld, maakt bij de productie geen gebruik van cellijnen. Voor de controletesten worden HeLa-cellen (baarmoederhalskankercellen die zonder medeweten zijn verkregen van Henrietta Lacks, die in 1951 aan haar ziekte overleed) gebruikt. Bij de productie van al langer bestaande vaccins tegen rodehond, waterpokken en gordelroos (herpes zoster), ebola, polio en hondsdolheid (rabies) worden twee andere cellijnen gebruikt die afkomstig zijn van geaborteerde foetussen uit de zestiger jaren. Het Russische Sputnik V vaccin, dat niet door de EU is aangekocht, maakt, evenals de vaccins van AstraZeneca en Janssen, gebruik van een DNA-vector die zeer waarschijnlijk wordt geproduceerd op HEK293-cellen.

Bovenstaande roept de vraag op hoe we nu aan moeten kijken tegen het gebruik van deze cellijnen voor de ontwikkeling van vaccins. Met het gebruik van embryonale of foetale cellen kan de R.K. Kerk nooit instemmen, omdat embryo's en foetussen nooit en te nimmer opgeofferd mogen worden voor welk doel dan ook. De handeling van weleer, het verkrijgen van de oorspronkelijk cellen van deze embryo's of foetussen, is zeer afkeurenswaardig ([Pauselijke Academie voor het Leven 2005](#), [Congregatie voor de Geloofsleer \(CvG\), 2008, Dignitas Personae nr 34](#)). Toch heeft de Congregatie voor de Geloofsleer in hetzelfde document gesteld

dat ernstige redenen, zoals gevaar voor de gezondheid (b.v. een pandemie), een goede reden kunnen zijn om een vaccin dat ontwikkeld of geproduceerd is op deze cellijnen, die na lange tijd weinig of geen verband meer hebben met de oorspronkelijke embryonale of foetale cellen, toch te gebruiken (Dignitas Personae nr 35). In december 2020 heeft de Congregatie voor de Geloofsleer dit standpunt m.b.t. de vaccins tegen het coronavirus bevestigd. De CvG voegt daar wel twee dingen aan toe. Allereerst moet men bij gebruik van deze vaccins dan wel zelf of middels aanmoediging van anderen blijven zoeken naar mogelijkheden om vaccins te produceren, waarbij dit ethisch dilemma geen rol meer speelt. Daarnaast stelt de CvG dat mensen die er in geweten toch voor kiezen een dergelijk vaccin niet te nemen, niet ontslagen zijn van de verantwoordelijkheid voor het algemeen welzijn: deze mensen moeten door extra strenge quarantaine- en andere voorzorgsmaatregelen er zorg voor dragen dat zij het virus niet verder verspreiden. Het categorisch afwijzen van vaccins of geneesmiddelen waarbij bij de ontwikkeling of productie gebruikt gemaakt is van materiaal dat in het verre verleden een immorele oorsprong had, is dus niet altijd nodig.

De werking van de vijf nieuwere vaccins is dat het mRNA of vector-DNA in cellen in het menselijke lichaam komt waardoor deze lichaamscellen een oppervlakte-eiwit, dat op het SARS-CoV-2-virus voorkomt, gaan produceren. Het menselijke lichaam begint tegen dit eiwit een afweerreactie (aanmaak van antistoffen). De vector is een verzwakt adenovirus dat van apen afkomstig is en helpt om een stukje DNA dat codeert voor hetzelfde oppervlakte-eiwit als hierboven genoemd de cel in te krijgen. De cellen reageren er op een volstrekt natuurlijke (en menselijke) manier op. De morele handeling bestaat in deze context uit het aanzetten van het menselijk lichaam tot het opbouwen van bescherming voor zijn eigen behoud en functioneren.

Volgens sommigen zou het in het lichaam brengen van mRNA of DNA een vorm van genetische manipulatie zijn. Dit is echter zeker onjuist: het mRNA verandert zeer waarschijnlijk het eigen DNA van de mens niet. Het vaccin-DNA zou het menselijk DNA in sommige cellen wel kunnen veranderen, maar het is belangrijk om dit goed te begrijpen. Ook virussen kunnen zelf menselijk DNA veranderen tijdens een infectie. Sommige veranderingen worden zelfs nog in het DNA overgeërfd. Dit is echter iets anders dan wat met genetische manipulatie wordt bedoeld. In dat laatste geval is de handeling erop gericht het DNA te veranderen en dan ook nog met het doel om betere eigenschappen van het organisme te bewerken. In het geval van vaccinatie gaat het niet alleen om het genezen van een ziekte, maar bovendien is de wijziging in het DNA in het geheel niet bedoeld. Daarmee is het niet vergelijkbaar met genetische manipulatie.

Dat voorzichtigheid en prudentie nodig is bij het omgaan met de eigen gezondheid, is een belangrijke vanzelfsprekendheid. Daarom is het in principe ook alleen maar toe te juichen, wanneer mensen afwachtend zijn en niet zonder nadenken een vaccinatie accepteren. Problematisch is wel de ontzettend grote stroom aan desinformatie die er op gang is gekomen, in combinatie met een ernstig en vaak ongefundeerd wantrouwen. In potentie, kan dit ertoe leiden dat er veel meer mensen ziek worden dan nodig is. Ook zijn er oproepen van katholieke gelovigen, priesters en bisschoppen de vaccins waarbij in de productie of controle gebruik gemaakt is van de immoreel verkregen cellijnen, niet te laten toedienen. Vaak dateren hun inschattingen van voor de publicatie van de CvG. Het is voor Rooms-katholieken belangrijk om zich te realiseren dat de CvG als taak heeft in allerlei moeilijke theologische en moraaltheologische (ethische) discussies een weloverwogen eindoordeel te geven.

Hopelijk kan een goede en transparante informatievoorziening over alle aspecten van de vaccins ervoor zorgen dat mensen met een gerust hart een vaccinatie accepteren. Natuurlijk is nooit vooraf voor de volle 100% te garanderen dat er geen onvoorziene problemen zullen zijn, maar het is wel zinvol dat men zich realiseert dat dit voor werkelijk alle medische ingrepen geldt. Een belangrijke conclusie is dat er vanuit een Rooms-Katholiek perspectief geen redenen zijn om op voorhand een vaccinatie tegen het Corona-virus af te wijzen.

Meer informatie over *Preventieve Geneeskunde en Vaccinatie* in *Handboek Katholieke Medische Ethiek (aanvullingen vanaf 2019)* of het artikel *Vaccinatie: door God verboden of juist mogelijk gemaakt?* van dezelfde auteurs als dit website artikel.

Dr. Lambert J.M. Hendriks is priester, moraaltheoloog, rector van het Grootseminarie Rolduc en voorzitter van de Katholieke Stichting Medische Ethiek (KSME)

Prof.dr. Frans J. van Ittersum is internist-nefroloog en voorzitter van het Netwerk Katholieke Zorgprofessionals Nederland (een KSME werkgroep)

Europese katholieke leiders hekelen ‘vaccinatie-nationalisme’, pleiten voor eerlijke distributie

Katholiek Nieuwsblad, 23 februari 2021

door Hannah Brockhaus

Katholieke leiders in Europa hebben er bij de Europese Unie op aangedrongen zich te laten leiden door solidariteit, broederschap en sociale rechtvaardigheid bij de distributie en toediening van de coronavaccins.

In een gezamenlijke verklaring op 23 februari stellen Caritas Europa en de Commissie van de Bisschoppenconferenties van de EU (COMECE) dat “solidariteit het doorslaggevende criterium moet zijn op dit historische moment”.

‘Vaccinatie op grote schaal promoten’

“Het is dringend noodzakelijk om snel massale vaccinatiecampagnes te voeren”, aldus de verklaring. “We dringen er bij de Europese Unie op aan om vaccinatie op grote schaal te promoten, niet alleen voor Europa’s eigen veiligheid en bescherming, maar ook voor de mondiale volksgezondheid als een publiek goed, waarvan zowel mensen in armere landen profiteren als mensen in landen met de middelen om de vaccins te produceren.”

De verklaring dingt er bij de EU-leiders op aan om de vaccinatiestrategie snel en gedetailleerd uit te werken. “Na de versnelde ontwikkeling van de vaccins, moet er meer aandacht worden besteed aan de productie en implementatie.”

Solidariteit

“We dringen er daarom bij de Europese Unie en haar lidstaten op aan om niet toe te geven aan een zorgwekkende tendens om nationale of economische belangen te laten prevaleren”, zo staat er verder te lezen, “maar om zich te laten leiden door de principes van broederschap, solidariteit, subsidiariteit, sociale rechtvaardigheid en inclusiviteit.”

“Goed Europees vaccinatiebeleid is niet alleen het ‘begin van het einde’ van de pandemie, maar ook het ‘begin van een nieuw begin’ van solidair beleid”

COMECE en Caritas Europa sluiten zich ook expliciet aan bij eerdere uitspraken van paus Franciscus, dat het coronavirusvaccin voor iedereen beschikbaar moet zijn, vooral voor de meest kwetsbaren.

'Vaccinconcurrentie'

Ook wijzen zij op een verklaring van de directeur-generaal van de Wereldgezondheidsorganisatie Tedros Adhanom, die zei dat "prioriteit moet worden gegeven aan het vaccineren van sommige mensen in alle landen, in plaats van alle mensen in sommige landen".

Verder bekritiseert de gezamenlijke verklaring van de katholieke organisaties "betreurenswaardige tendensen in de richting van 'vaccinconcurrentie' en 'vaccinatie-nationalisme' in de vorm van exportverboden en andere protectionistische maatregelen om de aanvoer van vaccins weg te houden uit armere landen."

Angst en desinformatie tegengaan

Dit dreigt "decennia van menselijke ontwikkeling" om te keren. "Zorgen voor toegang tot vaccins voor iedereen - dat ze beschikbaar en betaalbaar zijn - is een wereldwijde morele urgentie", zo benadrukt de verklaring.

Caritas Europa en COMECE pleiten ook voor meer steun voor nauwkeurige informatiecampagnes, "om de angst voor vaccinatie en verkeerde informatie te overwinnen".

'Nieuw begin'

"Europa kan van zijn Covid-19-vaccinbeleid niet alleen het 'begin van het einde' van de pandemiecrisis maken, maar het ook zien als het 'begin van een nieuw begin', voor een vernieuwd beleid in dienst van het algemeen belang en solidariteit."

Wie vertrouw je over de nieuwe coronavaccins?

Katholiek Nieuwsblad, 22 januari 2021

door dr. Anton ten Klooster, moraaltheoloog aan Tilburg University en priester van het aartsbisdom Utrecht

Binnen en buiten de Kerk heerst wantrouwen ten opzichte van de nieuwe coronavaccins. Kritische vragen stellen is terecht, maar er zijn goede (katholieke) redenen om je toch te laten vaccineren.

Het toedienen van de eerste vaccins markeert het begin van een nieuwe fase van de corona-pandemie. Velen hopen en verwachten dat het het begin van het einde van de beperkende maatregelen is. Daarvoor is een bepaalde vaccinatiegraad nodig; een dusdanig groot deel van de bevolking is gevaccineerd dat het virus zich moeilijker of zelfs helemaal niet kan verspreiden. Voor die vaccinatiegraad moeten mensen vertrouwen hebben in de werking van het vaccin en bereid zijn het te ontvangen. Deze zaken staan echter onder druk door zowel onduidelijkheid als desinformatie.

Voorop staat dat de vraag van wel of niet vaccineren iedereen persoonlijk raakt. Het is een handeling die ingrijpt in het eigen lichaam, om dit tegen ziekte te beschermen. Wie voor vaccinatie kiest, zal dus terecht willen weten of het veilig is. De werkzaamheid en veiligheid van de vaccins die nu in West-Europa toegediend worden, zijn onderzocht volgens de geldende wetenschappelijke standaarden. Toch blijven er vergezochte theorieën rondgaan over mogelijke genetische manipulatie door een vaccin en onbewezen bijwerkingen.

Wantrouwen

De bron van dit probleem is een wantrouwen naar officiële instanties, dat gevoed wordt door de onzekere omstandigheden en de snelheid waarmee het vaccin ontwikkeld is. Maar juist die snelheid is ook een hoopvol

teken van wat de mensheid kan bereiken als ze zich voluit en gezamenlijk inzet voor het oplossen van problemen. Uiteindelijk rest dan de vraag: wie vertrouwt je? Zelf kies ik ervoor mijn vertrouwen te stellen in ethici met medische kennis, zoals bijvoorbeeld verenigd in de Katholieke Stichting Medische Ethiek (medische-ethiek.nl). Zij betogen met kennis van zaken dat vaccinatie verantwoord, veilig en aanbevelenswaardig is. Terecht stellen we kritische vragen over zoiets belangrijks als het ontwikkelen en toedienen van een vaccin. Maar we mogen ook kritisch zijn bij de weging van de betrouwbaarheid van beschikbare informatie.

Terecht krijgt het gebruik van cellijnen van geaborteerde menselijke foetussen in de ontwikkeling van vaccins veel aandacht. Het leergezag wijst dit gebruik af. Tegelijk heeft het consequent betoogd dat het gebruik van deze vaccins in ernstige omstandigheden te rechtvaardigen is. De Congregatie voor de Geloofsleer bevestigde kort voor Kerstmis dat we ons in zulke omstandigheden bevinden. Toch blijft een aantal katholieken, met name in de VS, betogen dat het ontvangen van zo'n vaccin moreel onaanvaardbaar is. Zij verwerpen daarmee impliciet (en soms ook expliciet) de stelling-name van het leergezag. Ook hier komt de kwestie van vertrouwen terug: paus Franciscus en bisschoppen wereldwijd – een enkele uitzondering daargelaten – houden eensgezind voor dat vaccinatie aanvaardbaar en aanbevelenswaardig is. Zo helpen zij ons bij het vormen van ons geweten. De Kerk heeft door de eeuwen heen de eensgezindheid over een leer ook gezien als een teken van de leiding van de Heilige Geest, ook hierop mogen we vertrouwen.

Het katholieke leergezag houdt eensgezind voor dat vaccinatie aanvaardbaar en aanbevelenswaardig is

Vaccinatie afwijzen lijkt een manier om jezelf te vrijwaren van vermeende risico's, moreel of medisch. Dit gaat echter voorbij aan het sociale aspect een vaccinatieprogramma beoogt niet alleen de bescherming van het individu, maar daardoor ook het beschermen van de samenleving als geheel, in het bijzonder diegenen die het kwetsbaarst zijn voor het coronavirus. Een afgewogen gewetensbeslissing dient ook dit mee te wegen.

Het spreekt voor zich dat daarbij de belangen van de ene groep niet opgeofferd mogen worden voor die van een andere. Dat is ook niet aan de orde: vaccinatie beschermt het individu en de gemeenschap. Wie denkt zelf weinig te vrezen te hebben van een eventuele corona-infectie, doet er goed aan om uit solidariteit voor vaccinatie te kiezen. Juist vanwege de grote belangen moet de overheid zorgvuldig communiceren over de werking van vaccins, mogelijke bijwerkingen, en ingaan op de zorgen van burgers. Waar zij dit nalaat, moet zij kritisch bevraagd worden, in het bijzonder door experts. Tegelijk mogen we als gelovige mensen en betrokken burgers laten zien dat we geen individualisten zijn, maar deel willen uitmaken van een solidaire en gezonde samenleving.

Overgenomen met toestemming van Katholiek Nieuwsblad.

Kamerleden pleiten voor keuzevrijheid in coronavaccin

Katholiek Nieuwsblad, 19 januari 2021

door Selinde van Dijk-Kroesbergen

Nu de eerste coronavaccins worden toegediend, wordt de roep om zelf het coronavaccin te kiezen groter. DENK en de SGP dienden hiervoor vorige week een motie in. Ook hebben de SGP en de ChristenUnie Kamervragen gesteld.

Voor de een is het gebruik van varkensvet een bezwaar, voor de ander het gebruik van cellen die terug te voeren zijn op foetaal weefsel. Kees van der Staaij (SGP), Carla Dik-Faber (CU) en Tunahan Kuzu (DENK) willen openheid over de totstandkoming en samenstelling van de verschillende coronavaccins en keuzevrijheid voor de burgers.

Verontruste telefoontjes

Het onderwerp speelt al veel langer, maar nu de vaccinaties worden toegediend is het prominenter geworden.

“We kregen de afgelopen tijd wekelijks verontruste telefoons en mails van mensen met vragen over het gebruik van foetaal weefsel in de coronavaccins”, vertelt Ardjan Boersma die beleidsmedewerker van de SGP is en nauw betrokken was bij het opstellen van de Kamervragen.

De gebruikte cellen zijn afkomstig van een foetus uit de jaren zeventig en een geaborteerde foetus uit de jaren tachtig. Het is niet zeker of de foetus uit de jaren zeventig geaborteerd is. Hoe dan ook, het leidt bij sommige mensen tot gewetensbezwaren.

Praktisch onhaalbaar

Tijdens een debat van vorige week zijn er vragen aan minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) gesteld. Zijn antwoord gaf niet veel hoop dat de motie die Kuzu en Van der Staaij 14 januari indienden, vandaag - 19 januari - zal worden aangenomen.

“De Jonge ziet het praktisch gezien niet voor zich dat mensen de keuze voor het type vaccin krijgen”, verklaart Boersma. “Daarom is er bij de schriftelijke Kamervragen extra de nadruk gelegd op het feit dat sommige mensen gewetensbezwaren hebben”, vervolgt hij.

Toename bereidheid

Van de ongeveer 130 verschillende vaccins die er wereldwijd ontwikkeld worden, heeft Nederland de vaccins van zes verschillende fabrikanten besteld. “Er schijnt een vaccin tussen te zitten dat wel ‘clean’ is”, zegt Boersma.

De Kamerleden hopen dat onder de specifieke groep gewetensbezwaarden de bereidheid tot vaccineren zal toenemen, wanneer zij zelf mogen kiezen welk vaccin ze nemen.

Katholieke Kerk: geen bezwaar tegen vaccins

Overigens stellen katholieke geestelijken van over de hele wereld, onder wie kardinaal Eijk, dat mensen geen bezwaar hoeven te hebben bij het coronavaccin. Er is voldoende morele afstand tussen het toedienen van het vaccin en het oorspronkelijk onrechtmatig handelen.

Paus Franciscus roept op tot vaccinatie

Kerknet, 11 januari 2021

Kerknet doet verslag van een interview van TG5 met Paus Franciscus waarin hij mensen oproept tot vaccinatie tegen het SARS-CoV-2 virus.

Vaticaan: geen alternatief? Dan zijn huidige coronavaccins moreel geoorloofd

Katholiek Nieuwsblad, 22 december 2020

Als er geen alternatieven beschikbaar zijn, is het moreel acceptabel om coronavaccins te ontvangen die zijn ontwikkeld of getest met behulp van cellijnen die uit geaborteerde foetussen afkomstig zijn. Dat schrijft de Vaticaanse Congregatie voor de Geloofsleer.

Echter, “het geoorloofd gebruik van dergelijke vaccins impliceert op geen enkele manier – en mag op geen enkele manier impliceren – dat er een morele instemming is met het gebruik van cellijnen die voortkomen uit geaborteerde foetussen”.

“Zowel farmaceutische bedrijven als gezondheidsinstanties van overheden worden dus aangemoedigd om ethisch acceptabele vaccins te produceren, goed te keuren, te verspreiden en aan te bieden die geen gewetensproblemen creëren voor de zorgaanbieders of de mensen die gevaccineerd gaan worden”, aldus de Congregatie.

Verheldering

De notitie ‘Over de moraliteit van het gebruik van sommige anti-Covid-19 vaccins’ werd vorige week door paus Franciscus bekeken, die volgens de Congregatie opdracht gaf voor publicatie. Het document verscheen maandag.

Vaccins tegen het nieuwe coronavirus worden inmiddels in sommige delen van de wereld gedistribueerd. Dit leidde tot vragen aan de Congregatie om een leidraad voor het gebruik van vaccins waarbij “in de loop van het onderzoek en de productie cellijnen zijn gebruikt die aan weefsel zijn ontleend dat werd verkregen van twee abortussen die in de afgelopen eeuw plaatsvonden”.

Bisschoppen, katholieke organisaties en experts deden volgens de Congregatie “diverse en soms conflicterende” uitspraken over de moraliteit van het gebruik ervan, wat vragen oproep. Hoewel de Congregatie zelf en de Pauselijke Academie voor het Leven eerder al notities en instructies publiceerden over dit thema, “verlangt deze congregatie enkele indicaties aan te bieden ter verheldering”.

Moreel aanvaardbaar

De Kerk leert dat er verschillende niveaus van verantwoordelijkheid voor medewerking aan kwaad bestaan. Zo is de verantwoordelijkheid van degene die besluit cellijnen van ongeoorloofde oorsprong te gebruiken, niet dezelfde als die van mensen “die geen zeggenschap in een dergelijk besluit hebben”, citeerde de Congregatie een eigen instructie Dignitas Personae uit 2008.

“Als ethisch onberispelijke Covid-19-vaccins niet beschikbaar zijn – bijvoorbeeld in landen waar vaccins zonder ethische problemen niet beschikbaar worden gemaakt voor artsen en patiënten, of waar hun distributie moeilijker is vanwege speciale opslag- en transportomstandigheden, of wanneer verschillende soorten vaccins in hetzelfde land worden verdeeld maar gezondheidsautoriteiten het burgers niet toestaan te kiezen met welk vaccin zij ingeënt worden – dan is het moreel aanvaardbaar om Covid-19-vaccins te ontvangen waarbij cellijnen uit geaborteerde foetussen zijn gebruikt in het onderzoeks- en productieproces”, schrijft de Congregatie in haar nieuwe notitie.

Anders oncontroleerbare verspreiding

Het gebruik ervan is moreel geoorloofd als de “passieve materiële medewerking” met het kwaad van een abortus “waaruit de cellijnen voortkomen, wat degene betreft die het uiteindelijke vaccin gebruikt, verwijderd is”

“De morele plicht om zulke passieve materiële medewerking te vermijden, is niet verplicht als er een ernstig gevaar bestaat, zoals een anders oncontroleerbare verspreiding van een ernstige pathologische ziekteverwekker – in dit geval de pandemische verspreiding van het SARS-CoV-2 virus dat Covid-19 veroorzaakt.”

In zo'n geval kunnen “alle vaccinaties die als klinisch veilig en effectief worden erkend, in goed geweten gebruikt kunnen worden, met de zekerheid dat het gebruik ervan geen formele medewerking aan de abortus vormt”.

‘Geen goedkeuring abortus’

De Congregatie benadrukt wel dat dit alles “geen goedkeuring” betekent van abortus, “ook niet indirect”, en dat het “noodzakelijkerwijs verzet tegen deze praktijk veronderstelt van de kant van degenen die deze vaccins gebruiken”.

De Congregatie herhaalde de oproep van het Vaticaan aan farmaceuten en overheden om vaccins te ontwikkelen en gebruiken waarbij überhaupt geen moreel gecompromitteerde cellijnen zijn gebruikt.

Vaccinatie kan worden aangeraden

Wat het vaccineren zelf betreft, is er niet alleen een plicht om de eigen gezondheid te beschermen, maar ook om het algemeen welzijn te bevorderen. Vanuit dat oogpunt kan vaccinatie worden aangeraden als er geen andere manieren zijn om een epidemie te stoppen of voorkomen, “in het bijzonder om de zwaksten en meest blootgestelden te beschermen”.

Wie op gewetensgronden geen vaccins wil ontvangen waarbij in de productie cellijnen uit geaborteerde foetussen zijn gebruikt, “moet zijn uiterste best doen” om besmetting te voorkomen en de gezondheid van anderen niet in gevaar te brengen.

Vaccins beschikbaar maken voor arme landen

Tot slot merkt de Congregatie op dat farmaceuten, overheden en ngo's een morele plicht hebben om effectieve, veilige en ethisch acceptabele vaccins ook toegankelijk te maken voor de armste landen, “op een manier die niet kostbaar is voor hen”.

Anders wordt dit gebrek aan toegang nog een teken van discriminatie en onrechtvaardigheid “die arme landen ertoe veroordeelt in gezondheids-, economische en maatschappelijke armoede te blijven leven”.

Notitie over ethische aspecten van het gebruik van enkele anti-COVID-19 vaccins

Note on the morality of using some anti-Covid-19 vaccines

Congregation for the Doctrine of the Faith, 21 december 2020

The question of the use of vaccines, in general, is often at the center of controversy in the forum of public opinion. In recent months, this Congregation has received several requests for guidance regarding the use of vaccines against the SARS-CoV-2 virus that causes Covid-19, which, in the course of research and production, employed cell lines drawn from tissue obtained from two abortions that occurred in the last century. At the same time, diverse and sometimes conflicting pronouncements in the mass media by bishops, Catholic associations, and experts have raised questions about the morality of the use of these vaccines.

There is already an important pronouncement of the Pontifical Academy for Life on this issue, entitled "Moral reflections on vaccines prepared from cells derived from aborted human fetuses" (5 June 2005). Further, this Congregation expressed itself on the matter with the Instruction *Dignitas Personae* (September 8, 2008, cf. nn. 34 and 35). In 2017, the Pontifical Academy for Life returned to the topic with a Note. These documents already offer some general directive criteria.

Since the first vaccines against Covid-19 are already available for distribution and administration in various countries, this Congregation desires to offer some indications for clarification of this matter. We do not intend to judge the safety and efficacy of these vaccines, although ethically relevant and necessary, as this evaluation is the responsibility of biomedical researchers and drug agencies. Here, our objective is only to consider the moral aspects of the use of the vaccines against Covid-19 that have been developed from cell lines derived from tissues obtained from two fetuses that were not spontaneously aborted.

1. As the Instruction *Dignitas Personae* states, in cases where cells from aborted fetuses are employed to create cell lines for use in scientific research, "there exist differing degrees of responsibility" [4: Congregation for the Doctrine of the Faith, Instruction *Dignitas Personae* (8th December 2008), n. 35; AAS (100), 884.] of cooperation in evil. For example, "in organizations where cell lines of illicit origin are being utilized, the responsibility of those who make the decision to use them is not the same as that of those who have no voice in such a decision". [5: *Ibid*, 885.]

2. In this sense, when ethically irreproachable Covid-19 vaccines are not available (e.g. in countries where vaccines without ethical problems are not made available to physicians and patients, or where their distribution is more difficult due to special storage and transport conditions, or when various types of vaccines are distributed in the same country but health authorities do not allow citizens to choose the vaccine with which to be inoculated) *it is morally acceptable to receive Covid-19 vaccines that have used cell lines from aborted fetuses in their research and production process*.

3. The fundamental reason for considering the use of these vaccines morally licit is that the kind of cooperation in evil (*passive material cooperation*) in the procured abortion from which these cell lines originate is, on the part of those making use of the resulting vaccines, *remote*. The moral duty to avoid such passive material cooperation is not obligatory if there is a grave danger, such as the otherwise uncontainable spread of a serious pathological agent [6: Cfr. Pontifical Academy for Life, "Moral reflections on vaccines prepared from cells derived from aborted human foetuses", 5th June 2005.]—in this case, the pandemic spread of the SARS-CoV-2 virus that causes Covid-19. It must therefore be considered that, in such a case, all vaccinations recognized as clinically safe and effective can be used in good conscience with *the certain knowledge that the use of such vaccines does not constitute formal cooperation with the abortion* from which the cells used in production of the vaccines derive. It should be emphasized, however, that the morally licit use of these types of vaccines, in the particular conditions that make it so, does not in itself constitute a legitimation, even indirect, of the practice of abortion, and necessarily assumes the opposition to this practice by those who make use of these vaccines.

4. In fact, the licit use of such vaccines does not and should not in any way imply that there is a moral endorsement of the use of cell lines proceeding from aborted fetuses. [7: Congregation for the Doctrine of the

Faith, Instruct. *Dignitas Personae*, n. 35: "When the illicit action is endorsed by the laws which regulate healthcare and scientific research, it is necessary to distance oneself from the evil aspects of that system in order not to give the impression of a certain toleration or tacit acceptance of actions which are gravely unjust. Any appearance of acceptance would in fact contribute to the growing indifference to, if not the approval of, such actions in certain medical and political circles".] Both pharmaceutical companies and governmental health agencies are therefore encouraged *to produce, approve, distribute and offer ethically acceptable vaccines that do not create problems of conscience* for either health care providers or the people to be vaccinated.

5. At the same time, practical reason makes evident that vaccination is not, as a rule, a moral obligation and that, therefore, it must be voluntary. In any case, from the ethical point of view, *the morality of vaccination depends not only on the duty to protect one's own health, but also on the duty to pursue the common good*. In the absence of other means to stop or even prevent the epidemic, the common good may recommend vaccination, especially to protect the weakest and most exposed. Those who, however, for reasons of conscience, refuse vaccines produced with cell lines from aborted fetuses, must do their utmost to avoid, by other prophylactic means and appropriate behavior, becoming vehicles for the transmission of the infectious agent. In particular, they must avoid any risk to the health of those who cannot be vaccinated for medical or other reasons, and who are the most vulnerable.

6. Finally, there is also a moral imperative for the pharmaceutical industry, governments and international organizations *to ensure that vaccines, which are effective and safe from a medical point of view, as well as ethically acceptable, are also accessible to the poorest countries in a manner that is not costly for them*. The lack of access to vaccines, otherwise, would become another sign of discrimination and injustice that condemns poor countries to continue living in health, economic and social poverty. [8: Cfr. Francis, *Address to the members of the "Banco Farmaceutico" foundation*, 19 September 2020.]

The Sovereign Pontiff Francis, at the Audience granted to the undersigned Prefect of the Congregation for the Doctrine of the Faith, on 17 December 2020, examined the present Note and ordered its publication.

Rome, from the Offices of the Congregation for the Doctrine of the Faith, on 21 December 2020, Liturgical Memorial of Saint Peter Canisius.

Luis F. Card. Ladaria, S.I.
Prefect

+ S.E. Mons. Giacomo Morandi
Titular Archbishop of Cerveteri
Secretary

Bisschoppen VS verduidelijken standpunt R.K. Kerk t.o.v. COVID-19 vaccinatie

Vatican News, 15 december 2020

De bisschoppen van de Verenigde Staten verduidelijken in een verklaring hoe er vanuit Rooms-katholiek perspectief tegen COVID-19 vaccinatie aangekeken moet worden. Ze concluderen dat vaccinatie tegen COVID-19 in de huidige omstandigheden met de beschikbare vaccins moreel aanvaardbaar is. Het blijft een

opdracht voor alle katholieken onder de aandacht te brengen en er dus voor te pleiten dat ontwikkeling en productie van vaccins plaatsvindt zonder hiervoor materiaal te gebruiken dat in verband kan worden gebracht met abortus.

[US Bishops moral considerations COVID vaccinesDownload](#)